

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 27. februarja 1884.

Obseg: Gospodinja na kmetih. — Domačim sadjerejcem za pomladanski čas. (Dalje.) — Ustanova denarnega zavoda: „Blagajnica za živinski in mestni trg na Dunaji“ in nje pomen za avstrijske živinorejce. — Knezo-nadškof dr. Andrej Golmajer. (Dalje.) — Slovniške mrve. — Govor poslanca dr. Riegerja proti postavnemu proglašenju nemškega jezika za državni jezik 25. januarija 1884. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Gospodinja na kmetih.

Kedo bi tajil, da nimajo skrbno in snažno pripravljene domači izdelki na trgu več vrednosti mimo drugih na trg prinešenih. Lepo očiščeno žito se lože proda, pa tudi primerno bolje plača, tako, da ni samo delo povrnjeno, ampak tudi zguba na meri, ki se jo ima s čiščenjem. To velja tudi pri semenu, kajti gluha zrna sejati je nevspešno delo med tem, ko se jih domá na eni ali drugi način zamore koristno porabiti. Gospodinja, katera skrbno izdelano surovo maslo v snažni ruti ali posodi na trg prinese, bode lože in boljše prodala svoj pridelek, kakor njena nesnažna sosedá in okusna zunanost njenega blaga ji bode kmalu stalnih kupcev pridobila. Vsaj úže čista posoda naredi mleko okusneje, in tam, kedar je enkrat zaupanje v prodajalca vtrjeno, je dosti lože prodavanje, tako tudi pošteni kmetici ni treba celi dan okrog letati ter časa tratiti, da proda poleti svojo zelenjavo, jajca, v jeseni krompir, zelje, piščeta, sadje itd., kajti ona ima úže svoje gotove hiše, na katere se sme zanašati. Med tem, ko kmetica brez stalnih kupcev s ponujanjem svojega blaga ne le dosti časa zgubi, ampak tudi dostiokrat po vsaki ceni prodati mora.

Pridna gospodinja je podobna čebeli, ki po malem skupaj nanaša, nazadnje pa vendar veliko skupaj znese. Pri gospodinjstvu ima pa največ priložnosti svojo varčnost pokazati, kar se čez več časa celi hiši pozna. Mislimo le na pridno snaženje in krpanje perila in obleke; koliko zamore tu gospodinja storiti, sicer dostikrat na videz le majhne reči, — a vse skupaj dajo veliko vrednost. Kolike vrednosti je, ako zna gospodinja jedila razdeliti, okusno kuhati, in z njimi primerno menjevati? Koliko zamore ona prihraniti na maslu, jajcih itd., če zna previdno ravnati. Vsaj vsak vé, da nekateri gospodinji ni nikdar zadosti, med tem, ko druga z manjim izhaja.

Od gospodinje, to je, od njene pridnosti, ljubezni do snage in reda, varčnosti in pridnosti je odvisno blagostanje kmečke hiše. Od nje je največkrat odvisno, da vsak to zadobi, kar mu gré, da vsak vé svoj posel prav opraviti in da se vsaka reč prav obrne.

Tudi kmetijska dela v ožjem pomenu besede morajo znana biti gospodinji. Ob času setve in žetve se delo tako nakopiči, da, ako se hoče dober vspeh imeti, mora cela družina pomagati. Če tudi pri setvi ženske roke zamorejo le malo storiti, se pa pri žetvi temveč ponašajo, pri kateri ženska največ stori.

Na gospodinji je, v soglasji z možem, razdeliti čas in red dela in prav umestno je zahtevati od kmetice, da pozna vsa gospodarska opravila. Posebno znanje mora pa ona imeti v vrtnarstvu. Vrt dá onih pridelkov, katere gospodinja največ doma porabi. Ako hoče kmečko dekle svojemu prihodnjemu poklicu kot gospodinja zadostovati, mora si vse te vednosti úže v domači hiši prisvojiti ali pa v službi pri dobro znanih hišah.

Tudi živinoreje vspeh je v kmečki hiši odvisen od gospodinje; prav prec se pri mlekarstvu spozna, kakošne vrste da je gospodinja. Shramba mleka v izbah, kodar se stanuje, v zaprtih zaduhlih omarah itd. je prvi vzrok pokvarjenega mleka. In če tudi to ni vzrok, je pa pozneje izdelovanje masla ali sira tako nepravilno, da so izdelki le majhne vrednosti.

Spretna gospodinja, ki si zna zveste posle pridobiti, je veliko vredna.

Shramba je najzanesljivejša mera gospodinjine vrednosti. Način, kako spraviti zelenjavo, vrtno in poljske pridelke, kakor tudi klanje, osolevanje in kajenje mesa, so reči, katere mora gospodinja vseskozi razumeti. Iz nerazuma pride, da dostikrat najboljši izdelki vsled slabe priprave postanejo nevžitni ali celo nezdravi. Kuhati, peči, šivati, prati, kakor tudi mlekarstvo in deloma poljedelstvo so predmeti, katerih se mora vsako kmečko dekle dobro naučiti, ako hoče postati temeljita gospodinja.

Se ve, da dekletu ni zmerom prilika dana, se vsega tega naučiti, tudi ako ima sama in stariši dobro voljo. Zato je pa čas, da se med Slovenci skrbi za dekliško kmetijsko šolo, kakor jih imajo úže z največjim vspehom drugod in o katerih hočem prihodnjič enkrat spregovoriti.

Izgojite pridne kmetice, in kmetu bode tudi bolje šlo: Dobra gospodinja podpira tri vogle hiše.

